

یادداشت

نگاه روان‌شناسانه

به‌پدیده مادر جایگزین

مانده رسولی دکترای روان‌شناسی

● علم، پدیده مادرشدن را به‌عنوان یک امر طبیعی و در نتیجه فرایند اجتماعی و بیولوژیکال (زیست‌شناختی) توضیح می‌دهد. ژولیا کریستوا، روان‌کاو فرانسوی در چند مقاله اخیرش (نفرت و بخشایش) سوآلی را مطرح می‌کند؛ یک زن چه می‌خواهد؟

پیش از او، این سؤال از جانب زیگموند فروید، روان‌کاو اتریشی، مطرح شده بود. عقیده فروید بر آن بود که زن آنچه را می‌خواهد که درمقایسه‌با آناتومیک بدن مرد، فاقد آن است، بعدها این ایده از سوی روان‌کاوان و روان‌شناسان بسیاری مورد چالش قرار گرفت؛ اما پاسخ کریستوا به این پرسش واضح است: زن بچه می‌خواهد. او حتی پیش‌تر می‌رود و اظهار می‌کند همگی ما فارغ از زن یا مرد بودن‌مان، مادران‌مان را می‌خواهیم. ششور مادرانه، پیش‌الگوی تمام ششورهای بشری است. بارداری به زن اجازه می‌دهد به واسطه امر دیگری، هویت جدیدی پیدا کند.

آبسنی، امری شقاق و دراماتیک است؛ امری که به شکافتن بدن، تقسیم همزیستی خود و دیگری، غریزه و آگاهی، فیزیولوژی و روان توصیف می‌شود. این هویت‌یابی به‌گونه‌ای است که می‌توان مدعی شد نه‌تنها مادر، بلکه جنین او، آبسنی را هدایت می‌کند. بدن مادر بین طبیعت و فرهنگ به کار می‌افتد و آنها در حین جدایی از هم، یکپارچه‌اند.

بارداری از طریق رحم جایگزین، به حالتی اطلاق می‌شود که طی آن، زنی باردار می‌شود یا این قصد و قرارداد که نوزاد حاصل از این بارداری را به زوج دیگر واگذار کند تا پدر و مادری او را به عهده گیرند. این زوج از پدر و مادر حمی، متقاضی یا خواهان می‌گویند. اما سوآلی که در نوع بارداری رحم جایگزین مطرح می‌شود، این است که زن، هدف موضوعی این فرایند است یا فقط موضوعی در خدمت آن؟

چنانچه در این فرایند زن به دلایلی نظیر فقر یا تروماهای ناگهانی زندگی به‌عنوان یک وسیله در خدمتگراری دیگری در نظر گرفته شود، تا جایی که او هیچ کنترلی بر این فرایند نداشته باشد، در وهله نخست هویت او به‌عنوان یک سوزۀ تهدید می‌شود؛ زنی که قرار است موجودی را حدود ۴ هفته در بدن خود نگه دارد و بعد او را به صاحب اصلی‌اش تحویل دهد. مطالعات در برخی موارد نشان داده است که تحویل نوزاد به زوج صاحب فرزند، پس از زایمان موجب بروز اضطراب در مادر میزبان شده و در پاره‌ای موارد حتی به افسردگی‌های مقاوم به درمان می‌انجامد.

جنین ۹ ماه با بدن مادر در فرایند تبادلِ قرار می‌گیرد؛ درحالی‌که قرار است مادر هیچ نظارتی بعد از تولد بر او نداشته باشد؛ پیوندی که یکباره گسسته می‌شود. هرچند خیلی از مادران در شکل آگاهانه موضوع مدعی‌اند که ما پیش از آن خود را برای این‌ جدایی آماده کرده بودیم؛ ولی این فرایند به شکل ناگاہر روان‌شان تأثیرگذار است. روان‌کاوی و استفاده از مداخلات روان‌شناختی، چه حین بارداری و چه بعد از آن، یکی از عوامل تأثیرگذار بر سلامت روان این گروه از زنان است. همچنین، والدینی که خواهان و متقاضی کودک هستند، نیز با بهره‌گیری از خدمات مشاوره‌ای و روان‌شناختی، مواجهه مناسب‌تر و انسان‌گرایانه‌تری می‌توانند با این پدیده نوین علمی داشته باشند.

در موارد بالینی مشاهده شده است که این زنان در جلسات روان‌کاوی با این سؤال مواجه می‌شوند که آیا آنچه در من است، بخشی از من است؟ یا آیا من به واقع مادر بودم؟ اگر نوع‌دوستی را بتوان وجه دیگری از این نوع از مادربودن دانست؛ به‌نحوی‌که به‌عنوان یکی از فاکتورهای خیل در فرایند جایگزینی رحم انگاشته شود، آن‌گاه از نگاهی دیگر می‌توان این عمل را به‌عنوان انسانیت‌ترین‌تین فعالیت توصیف کرد که از کارکرد زیست‌شناختی صرف فاصله می‌گیرد و این آشکارا در تقابل با نگاه سنتی زن در تولیدمثل است. به‌نحوی‌که فرد حین برخورداری از جلسات روان‌شناختی و مداخلات مشاوره‌ای لازم در حین بارداری و بعد از آن، آگاهانه به آن دست یابد. زن باردار می‌شود فارغ از اینکه نسلی از ایجاد خود بر جای بگذارد. او به پاسخ به پرسشش اول مقاله، می‌تواند بچه بخواهد، پرشور عشق بورزد و درعین‌حال به آن عشق، اجازه بدهد برود تا زندگی را در آغوش بگیرد.

در پایان سخن، این فرایند نوین علمی را می‌توان براساس کنترل‌های لازم و مورد نیاز بهداشتی پزشکی، جسمانی و همچنین مداخلات و مراقبت‌های روان‌شناسی زایشی مبتنی‌بر آری‌کویی به زندگی و خلق موجودی دانست که می‌تواند برای طرفین ماجرا، یعنی برای مادر جایگزین و والدین ژنتیکی کودک نماد عشق و شور زندگی باشد.

«اهدای تخمک زیر ۳۰ سال قبلدند و سفید و چشم‌رنگی از حوالی شیراز نیازمندیم. اهدای تخمک سبزه‌رو و بانمک از تهران اعلام آمادگی کردند. رحم اجاره‌ای مطلقه و دارای سابقه بارداری موفقیت‌آمیز از ارومیه نیازمندیم. خانم مطلقه برای صیغه بارداری همراه با حقوق مکفی و محل زندگی در خراسان نیازمندیم.»

اینها بخشی از آگهی‌های بازار مکاره اینستاگرامی زنانی است که با تخمک می‌فروشند یا رحم‌اجاره می‌دهند یا ازدواج موقت می‌کنند تا باردار شوند و بعد از ۹ ماه بچه را به خانواده در آرزوی بچه‌ای بدهند و خداحافظی کنند. زنانی که بیش از ۹۰ درصدشان از طبقه محروم و فرودست هستند و رنجی را متحمل می‌شوند؛ برای آنکه بتوانند پول به دست آورند. زنانی نهایتاً ۳۴ساله که اکثرشان سابقه زندگی شکست‌خورده دارند و به واسطه پیشنهادهایی از سوی دلالاتی که آنها را به خانواده در آرزوی فرزند متصل می‌کنند، عضوی از بدن‌شان را اجاره می‌دهند یا می‌فروشند که زندگی‌بخش است. زنانی که عمدتاً قربانی یکی از کلیتیک‌های خصوصی ناباروری در شمال‌تهران هستند؛ چراکه پروسه اهدای تخمک و مادر جایگزین شدن در بیمارستان‌های دولتی و مراکز مرجع کار سختی است و نیاز به جلسات مشاوره دارد؛ زنانی که در این کلینیک چندین و چند بار اهدای تخمک می‌کنند و کسی به فکر بارروانی‌ای که آنها تا آخر عمر با خودشان حمل می‌کنند، نیست. این گزارش روایت این زنان است و قصه بچه‌هایی است که از تخمک‌های اهدایی به دنیا می‌آیند یا در رحم زن دیگری دوران جنینی‌شان را می‌گذرانند.

مادر میانجی شدن، یک شغل معمولی

پیداکردن دستان کار ساده‌ای نبود. مراکز رسمی درمان ناباروری دوست نداشتند در ماجرا دخالت کنند و چاره، توسل به آگهی‌های اینترنتی بود. کافی است هشتک رحم‌اجاره‌ای یا مادر جایگزین را در اینستاگرام جست‌وجو کنید تا به دنیای عجیبی وارد شوید که گاهی زنان شبیه برده در آن خرید و فروش می‌شوند. یکی از صفحات را دنبال می‌کنم و نتیجه موفقیت‌آمیز است. صفحه متعلق به یکی از واسطه‌هاست. آنها به خودشان نام لیدر می‌دهند. استوری‌های روزانه، دنبال زنان خوش‌سیم‌ا و خوش‌اندام برای اهدای تخمک است یا زنان مطلقه‌ای را می‌خواهند تا به جای مادر جایگزین ۹ ماه رحم‌شان را اجاره بدهند. بیشتر واسطه‌ها شماره‌تلفنی را هم برای ارتباط با مشتری‌ها در صفحه گذاشته‌اند. بعد از تماس با چند واسطه بالاخره یکی از آنها حاضر به صحبت‌کردن می‌شود. خانم اسدی کارش واسطه‌گری میان زنان نابارور و کسانی است که از طریق اهدای تخمک و مادر جایگزین شدن روزگاری می‌گذرانند. او درباره اینکه بیشتر زنانی که تن به اهدای تخمک و مادر جایگزین شدن می‌دهند، چه کسانی هستند، می‌گوید: «به جز موارد بسیار محدودی مادر میانجی و تخمک اهدایی (رحم جایگزین یا رحم اهدایی) که از دوستان بسیار نزدیک هستند یا خانمی است از اقوام که حاضر به کمک و جایگزینی رحم‌شان و اهدای تخمک می‌شود، عموماً خانم‌هایی که داوطلب اهدای رحم یا تخمک هستند، از طبقه نیازمند جامعه‌اند. من با وجود بیش از ۱۰ سال فعالیت در این حوزه به‌عنوان لیدر چنین پروژه‌هایی هنوز شاهد حتی یک مورد اهدای رحم یا تخمک با انگیزه‌ای جز نیاز مالی نبودم». او در پاسخ به این سؤال که هر مادر چند بار می‌تواند مادر میانجی شود یا تخمک اجاره دهد، نیز می‌گوید: «این سؤال بستگی کامل به شخص اهداکننده رحم یا تخمک دارد، مثل دیگر موارد پزشکی سن، وزن، میزان سلامت، وضعیت عمومی و... داوطلب است که تعداد دفعات اهدا و فاصله بین دو اهدا را با تشخیص پزشک تعیین می‌کند؛ اما شاید بتوان گفت عموماً اهدا برای چند بار یا فواصل چندین‌ماهه برای تخمک و چندساله برای رحم امکان‌پذیر است. بعضی از خانم‌ها به دلیل سن بالا یا مشکلاتی در تخمدان‌ها یا به علت بعضی بیماری‌های دیگر امکان بارداری با استفاده از تخمک‌ها موجود در تخمدان‌های خودشان را ندارند. برای همین است که پزشکان متخصص با استفاده از تخمک اهدایی و تلقیح آزمایشگاهی اقدام به درمان و باروری خانمی که دچار این مشکل است، می‌کنند. البته این لقاح با استفاده از اسپرم همسر بیمار انجام می‌شود و استیفتانات لازم و کامل از حوزه‌های علوم دینی و علما انجام شده و در شرعی و قانونی بودن این‌گونه درمان کوچک‌ترین تردیدی وجود ندارد». اسدی همچنین درباره اینکه آیا زانی را دیده که به جنینی که حمل کرده‌اند، وابستگی نشان دهند، هم می‌گوید: «در این خصوص خانم‌ها هکشان‌هایی بسیار متفاوت بروز می‌دهند. بعضی از همسر ابتدا به دلیل ترس از وابستگی از انجام کار منصرف می‌شوند و بعضی تا انتها هیچ علائمی از وابستگی را ندارند. باید بگویم برای خود من این میزان وسعت دامنه وابستگی یا بهتر بگویم از صفر تا صد بودن این دامنه بسیار بهت‌برانگیز است. برایش جوابی ندارم اما وجود دارد. در عده‌ای وابستگی بسیار زیاد است و آنها حرکات جنین در بدن خود و تغذیه جنین از خون خود و بسیاری دلایل دیگر را که عموماً مادران عادی باردارشده عنوان می‌کنند، بیان کرده و عده‌ای که به هیچ عنوان وابستگی بروز نمی‌دهند عموماً این مطلب را عنوان می‌کنند که جنین از ما نیست و مثل امانت و بهمان آن را حسب وظیفه پذیرایی و پرستاری می‌کنیم و بعد تحویل صاحب امانت می‌دهیم. در مورد ملاقات مادر میانجی با خانواده یا والدین فرزند هم تفاوت سلیقه صفر تا صدی وجود دارد؛ به این نحو که بسته به روحیه والدین عده‌ای تأکید دارند که اساساً مایل به دیدن حتی یک لحظه مادر میانجی نیستند و عده‌ای در این دیدارها و دفعات آن در دوستان خود و خوراک و آرامش زندگی مادر میانجی به طریق افراط می‌روند؛ به

جامعه

مادران جایگزین از رنج ازدست‌دادن می‌گویند

رحم‌های پول‌ساز

شهرزاد همتی

نحوی که در بعضی موارد آسایش و آرامش مادر میانجی را مختل می‌کنند و طبیعتاً عده‌ای هم معتدل‌تر بین این صفر و صد عمل می‌کنند». او همچنین درباره اینکه فرد اهداکننده چه خصوصیاتی باید داشته باشد، می‌گوید: «در مورد این سؤال طبیعی است که سن، قد، وزن و نداشتن بیماری خاص و انجام مشاوره ژنتیک از موارد عمومی است که مورد توجه والدین قرار دارد. عده‌ای با یک دیدار و حتی بدون دیدار تخمک جایگزین را به صرف تأیید لیدر می‌پذیرند و در مورد رحم جایگزین هم بسیار ساده عمل می‌کنند و بعضی به دفعات خواستار دیدار و مصاحبه با داوطلب اهدا هستند. درخصوص ملاقات با مادر جایگزین در طول ۹ ماه مه ماجرای افراط و تعادل و تفریط وجود دارد؛ بعضی این امر را به لیدر می‌سپارند و بعضی به طور متعادل قرارهای هفتگی یا ماهانه دارند و عده‌ای هم شاید بتوان گفت بیمارگونه و به صورت کاملاً وسواسی عمل می‌کنند. البته در این موارد اخلاق و نوع برخورد مادران جایگزین هم بسیار تأثیرگذار است؛ به این نحو که بعضی اطمینان رفر مقابل را برمی‌انگیزند و متأسفانه بعضی با اعمال و رفتار خود باعث بی‌اعتمادی می‌شوند». اسدی درباره خاستگاه اجتماعی بیشتر زنانی که تن به اهدای تخمک و رحم جایگزین می‌دهند هم می‌گوید: «عموم اهداکنندگان از حاشیه‌نشینان شهر هستند، مناطقی مانند شهریار، پاکدشت و ورامین و ملارد و مازاند. دلیل این نکته را نمی‌دانم که چرا شهر اصفهان از شهرهای پرتقاضا برای دریافت اهدا است. او این شهر داوطلب اهدا بسیار کم است یا در شهرهایی مثل آبادان و اهواز و بوشهر متقاضی دریافت و داوطلب اهدا تقریباً متعادل است یا تقریباً عموم متقاضیان درمان اروپایی هستند. آلمانی یا اتریشی و آسیایی‌ها، کوتبی و عراقی و اردنی هستند».

روایت‌های زنانه، حکایت فرح

از طریق خانم اسدی، به سبیده، فرح، فرشته و طاهره متصل می‌شویم. فرح متولد سال ۷۵، متولد اهواز و حالا ساکن رباطکریم است. او حالا ققمتین ماه از دوران بارداری جنین دیگری را می‌گذراند. سبزه‌رو و بچه‌سال است. فرح اولین‌بار است که مادر جایگزین شده، اما تا به حال چهار مرتبه اهدای تخمک انجام داده است. او به «شرق» می‌گوید: «از طریق یکی از دوستان به واسطه معرفی شدم. این‌طوری می‌تونم زندگیم رو بگذرونم. من ۲۳سالمه و ۱۶سالگی ازدواج کردم و حالا یک پسر هفت‌ساله دارم که از یک سالگی ندیدمش. از شوهرم جدا شدم و بعد با برادر ۱۶ساله‌ام اومدم تهران. زندگی خیلی سخته، خیلی سخت... برای اینکه مجبور به یک‌سری کارها نشم، تن دادم به این کار». فرح می‌گوید که خانواده‌ای که او جنین‌شان را حمل می‌کند، آمریکا زندگی می‌کنند و گاهی با خانم خانواده آنلاین حرف می‌زند. فرح می‌گوید: «۳۵ میلیون گرفتم ماهی ۷۰۰ هزار تومان بهم نفقه می‌گیرم. اما خانم آدم خوبی. مثلاً ما بچخال نداشتیم، ماه پیش برامون بچخال خرید. بچه‌شون پسره و فکر کنم خیلی منتظرش...». الان داری یک پسر را که مال خودت نیست در شکمت پرورش می‌دهی؟ این را من می‌پرسم و فرح می‌گوید: «می‌دونی؟ گشگی نکشیدی که عشق و عاشقی یادت بره. من فقط امانت‌دار بچه دردمم. قبل از اینکه تن بدهم، خیلی استخاره کردم. ترسیده بودم، می‌گفتم نکته که به بچه مردم وابسته بشم، بعد دیگه خر بیار و باقالی بار کن. ولی اصلاً خواست خدا و انمه بود. این بچه که جون گرفت من مطمئن بودم که بچه من نیست. اصلاً انکار نه انکار که حامله‌ام. من فقط امانت‌دارم و به لطف خدا هیچ حس خاصی بهش ندارم. خدا واقعاً بهم رحم کرده».

فرح درباره اهدای تخمک هم می‌گوید: «بعضی‌ها خیلی نامردن. برای هر بار اهدای تخمک باید نهایتاً ۲۰ تا بردارن، ۱۰ تاش رو برای خودم بذارن که مشکلی برام پیش نیاد، ولی هر ۳۰ تا تخمک رو برمی‌دارن، بعد خشکی دهانه رحم می‌گیرم. الان قیمت اهدای تخمک حدوداً سه میلیون. ولی گاهی انقدر واسطه‌ها نامردن که همه پول رو خودشون برمی‌دارن، هیچی به ما نمی‌رسه». از فرح می‌پرسم واسطه‌اش چقدر بابت این حاملگی پول گرفته و او می‌گوید: «فکر کنم شش‌ونیم گرفت. به ما که حرف نمی‌زنن ولی همین حدوداً بود». موقع خداحافظی از فرح می‌پرسم که می‌داند اسم بچه را چه می‌گذارد؟ می‌گوید: «باید این چیزا رو پرسید. بالاخره اونم زنه دلش می‌شکنه. هیچ‌وقت این سؤال رو از زنی که نمی‌تونه حمله بشه و تو بچه‌ش رو توی شکمت داری، نپرس».

حکایت طاهره

جلوی کلینیک... قرار داریم، بیشتر زنانی که معرفی شده‌اند، در این کلینیک به خانواده‌ها متصل شده‌اند. کلینیکی خصوصی و مشهور که فرشته هم از مشتریان

تخمک می‌کنند، باید نهایتاً دو مرتبه این کار را انجام

دهند و هر اهدای تخمک در نهایت برای یک خانواده این اتفاق بیفتد. اول اینکه چون کسی که اهدای تخمک می‌کند، دارو می‌گیرد، بیوهش می‌شود و به تخمدانش سوزن زده می‌شود که ممکن است انجام چندین‌باره این کار برای او عوارض جدی داشته باشد و از طرف دیگر این کار می‌تواند مسائل ژنتیکی جدی به همراه داشته باشد». او در ادامه می‌گوید: «برخی کلینیک‌های خصوصی هستند که بدون وجدان کاری و تحقیق درباره زنانی که تخمک اهدا می‌کنند، از یک زن به چندین خانواده تخمک اهدا می‌کنند. این باعث می‌شود چندین خواهر و برادر در خانواده‌های متعدد وجود داشته باشد و حتی ممکن است در سال‌های بعد ازدواج‌هایی بین خواهرها و برادرها داشته باشیم و این جفای جدی به اجتماع است. از طرفی این کلینیک‌ها با اینکه اهدای اسپرم در ایران هم غیرشرعی، هم غیرقانونی است؛ اما این کار را هم با قیمت‌های گزاف انجام می‌دهند. این متخصص زنان می‌گوید: «در جریان هستم که در یکی از کلینیک‌های خصوصی تنها با دو بار رفت‌وآمد، خانواده‌ها تخمک می‌گیرند یا از رحم جایگزین استفاده می‌کنند، درحالی‌که باید قراردادهای پیچیده‌ای در کار باشد. هر دو طرف تحت مطالعه روان‌کاوی قرار بگیرند. هر دو طرف به پزشکی قانونی مراجعه کنند و بعد از حصول اطمینان دست به این کار زده شود. بیماری به ما مراجعه کرد که بعد از چندین‌بار اهدای تخمک و رحم جایگزین شدن با مشکلات عدیده زنانه روبه‌رو شده بود و ما مجبور شدیم او را بستری کنیم. بعد از بستری‌شدن متوجه شدیم در تن این خانم جای چندین خوردنی وجود دارد و خانم با مشکلات عدیده روانی دست‌وپنجه نرم می‌کند. کدام بی‌وجدانی به خودش اجازه می‌دهد از فردی با مشکلات روانی چندین تخمک به خانواده‌های مختلف بدهد؟ چطور ممکن است بدون درنظرگرفتن مسائلی نظیر اعتیاد اهداکننده، سوابق بیماری روحی و خانوادگی به او اجازه داده شود که دست به چنین کاری بزند». صالح‌پور بیان اینکه در هر بار اهدای تخمک فقط باید ۲۰ تخمک از اهداکننده برداشته شود، تأکید کرد: «در نهایت فقط باید ۲۰ تخمک برداشته و به یک خانواده داده شود. درست است که از منظر قرارداد قانونی این زن هیچ حق نیست به جنینش ندارد، اما اگر زن بخواهد خانواده را درگیر دادگاه کند و بچه‌اش را ببیند یا با این کار دنبال دریافت وجه بیشتر باشد، چه کسی می‌تواند به این مسائل رسیدگی کند و جواب‌گوی دو طرف باشد؟».

فرشته مطلقه و ۳۵ساله است و به‌زودی مادر بزرگ می‌شود؛ فرزندش ۱۵سالگی ازدواج کرده و ماه دیگر نوه او را به دنیا می‌آورد. فرشته‌تا به حال دو مرتبه مادر میانجی شده. از او درباره حسش پس از تحویل بچه‌ها سؤال می‌کنم. او می‌گوید: «کلاً بعد از به دنیا اومدن بچه، هر زنی حس عجیبی داره. منم مثل همه زنای دیگه این حس رو دارم، با این تفاوت که نه پشت اتاق عمل کسی منتظرمه و نه توی خونه. سزارین می‌کنم، به هوش که میام هیچ‌کس پشت اتاق عمل استقبال نمید. دارم از درد می‌میرم، بی‌کس و تنها و بدون بچه می‌رم توی بخش و صبحش بی‌خداحافظی برمی‌گردم خونه. حسش مثل زنایی که بچه‌شون مرده به دنیا میاد. به محون تلخی، اما بعدش تموم می‌شه. چون تو محتاجی و مجبوری به یک چیزیایی تن بدی». فرشته می‌گوید یک دختر و یک پسر برای دیگران به دنیا آورده که مادر پسر آنها عکس‌هایش را برایش می‌فرستد و او ندیده اک می‌کند: «چرا باید نمک رو زخمم باشم؟ و زخم زیاد دارم. نمی‌تونم براشون عزاداری کنم». فرشته بعد از طلاق با پدر و مادرش در مشهد زندگی می‌کند و قبل از خداحافظی می‌گوید: «من توانایی باروری خوبی دارم. اگر موردی بود که رحم اجاره‌ای می‌خواست، من رو فراموش نکنید».

حکایت طاهره

فرشته مطلقه و ۳۵ساله است و به‌زودی مادر بزرگ می‌شود؛ فرزندش ۱۵سالگی ازدواج کرده و ماه دیگر نوه او را به دنیا می‌آورد. فرشته‌تا به حال دو مرتبه مادر میانجی شده. از او درباره حسش پس از تحویل بچه‌ها سؤال می‌کنم. او می‌گوید: «کلاً بعد از به دنیا اومدن بچه، هر زنی حس عجیبی داره. منم مثل همه زنای دیگه این حس رو دارم، با این تفاوت که نه پشت اتاق عمل کسی منتظرمه و نه توی خونه. سزارین می‌کنم، به هوش که میام هیچ‌کس پشت اتاق عمل استقبال نمید. دارم از درد می‌میرم، بی‌کس و تنها و بدون بچه می‌رم توی بخش و صبحش بی‌خداحافظی برمی‌گردم خونه. حسش مثل زنایی که بچه‌شون مرده به دنیا میاد. به محون تلخی، اما بعدش تموم می‌شه. چون تو محتاجی و مجبوری به یک چیزیایی تن بدی». فرشته می‌گوید یک دختر و یک پسر برای دیگران به دنیا آورده که مادر پسر آنها عکس‌هایش را برایش می‌فرستد و او ندیده اک می‌کند: «چرا باید نمک رو زخمم باشم؟ و زخم زیاد دارم. نمی‌تونم براشون عزاداری کنم». فرشته بعد از طلاق با پدر و مادرش در مشهد زندگی می‌کند و قبل از خداحافظی می‌گوید: «من توانایی باروری خوبی دارم. اگر موردی بود که رحم اجاره‌ای می‌خواست، من رو فراموش نکنید».

حکایت طاهره

این تنها مدل از بازار مکاره بچه‌دارشدن نیست. زنان زیادی صیغه بارداری می‌شوند. مردانی که حاضر نیستند فرزندشان در رحم بیگانه‌ای جا خوش کند، همسرشان را راضی می‌کنند برای‌شان کسی را صیغه کند و بعد از بارداری و به‌دنیاسمیدن بچه‌ها، زن را برود. زنانی که تعدادشان کم نیست و بعد از جدایی فرزندشان با بحران‌های جدی مواجه شده‌اند. عاطفه ۲۸ساله یکی از آنهاست و حالا مراحل دادگاهی و درخواست دیدار با فرزندش را می‌گذراند. او می‌گوید: «ماها قرارداد امضا می‌کنیم و چیزی دستمون نیست. ولی اینا من رو کول زدن. مسرد نامرد، با من رابطه عاطفی فکر کنند که زن خانواده می‌گفت این بچه من و تونه؛ گفت زنش رو طلاق می‌ده و با هم زندگی می‌کنیم. ولی بعد زایمان وقتی به هوش اومدم، من رو گذاشته بودن و رفته بودن... حتی نداشتن یک بار بچه‌م رو بغل کنم، این نهایت نامردی بود... من به اون بچه دل بسته‌م».

خواهران و برادرانی با مادرهای یکسان

دکتر ساغر صالح‌پور، رئیس کلینیک ناباروری بیمارستان طالقانی در گفت‌وگو با «شرق»، با بیان اینکه مبحث رحم اجاره‌ای و اهدای تخمک بسیار پیچیده است و باید جوانب احتیاط را در آن مدنظر قرار داد، می‌گوید: «تنها به خانواده‌هایی می‌توان پیشنهاد داد که به استفاده از مادر میانجی فکر کنند که زن خانواده یا به دلیل مسائل مادرزادی فاقد رحم باشد یا به دلیل بیماری‌های زنانه رعمش خارج شده باشد یا به دلیل شیعی درمانی قدرت باروری خود را از دست داده یا اینکه بارداری برایش خطر مرگ به همراه داشته باشد. درباره اهدای تخمک هم باید دقت جدی کرد. زنانی که اهدای تخمک می‌کنند، باید نهایتاً دو مرتبه این کار را انجام

گزارش

واکنش‌ها به مصاحبه تلویزیونی رئیس بنیاد مستضعفان ادامه دارد

مصاحبه جنجالی فتاح از آرشیو تلویزیون حذف شد

● **شرق:** هنوز پس‌لرزه‌های مصاحبه تلویزیونی پرویز فتاح، رئیس بنیاد مستضعفان و جانبازان ادامه دارد. او که انگشتک اتهامش را به سوی تمام سیاستون، از اصلاح‌طلب و اصولگرا گرفته بود، در ۴۸ ساعت گذشته مدام جوابیه دریافت می‌کند. آخرین جوابیه منتشرشده برای پرویز فتاح متعلق به ارتش است.

روابطعمومی یادگان کوهم درباره اظهارات

رئیس بنیاد مستضعفان در برنامه زنده «نگاه

یک» درباره اراضی این یادگان توضیحاتی منتشر

کرد.

در متن توضیحات منتشرشده ارتش آمده

است:

۱-منظور مهندس فتاح رئیس بنیاد مستضعفان از عبارت «یک جای خوب ما در کوهم در نیروی دریایی ارتش» یادگان کوهم و ستاد نیروی دریایی ارتش بوده است که این مکان، از بیش از انقلاب اسلامی در اختیار این نیرو بوده و بعد از انقلاب نیز به‌عنوان ستاد فرماندهی از آن بهره‌برداری می‌کند.

۲- براساس مصوبات ابلاغی مقرر شده اراضی یادگان کوهمک با‌مناصفه بین نیروی دریایی ارتش و بنیاد مستضعفان تقسیم شود و در مسیر اجرای این مصوبه ستاد کل نیروهای مسلح به‌عنوان حکم عمل خواهد کرد.

۳- بر این اساس تمامی عواید حاصل از اعیان اراضی یادگان کوهمک (ساخت‌وسازه‌های انجام‌شده در محدوده یادگان) متعلق به نیروی دریایی ارتش خواهد بود و بنیاد مستضعفان به‌عنوان مجری این مصوبه ستاد کل نیروهای مسلح به‌عنوان حکم عمل خواهد کرد.

۴- پس از برگزاری جلسات متعدد در سطح

نیروی دریایی ارتش و بنیاد مستضعفان و تعیین نحوه اجرای مصوبات ابلاغی از طریق به‌کارگیری کارشناس منتخب طرفین به منظور تعیین ارزش کارشناسی روز عرصه و اعیان یادگان کوهم، کارشناس منتخب بنیاد مستضعفان، متصفانه و عادلانه عمل نکرده و موجب توقف هرگونه اقدام در پرداخت ارزش واقعی حاصل از عرصه و اعیان به نیروی دریایی ارتش شد که همین امر

توقف اجرای مصوبه ابلاغی را به دنبال داشت.

۵- بنابر تدبیر ستاد کل نیروهای مسلح، مجدداً

و به منظور تعیین تکلیف نهایی این اراضی، یک هیئت کارشناسی سه‌نفره متشکل از کارشناسان ستاد کل نیروهای مسلح، نیروی دریایی ارتش و بنیاد مستضعفان در حال بررسی و ارزش‌گذاری

واقعی عرصه و اعیان یادگان کوهم هستند که به محض اعلام نظریه و مشخص شدن ارزش کارشناسی عرصه و اعیان این یادگان، مصوبات ستاد کل نیروهای مسلح اجرایی خواهد شد.

۶- شایسته است که یک مقام مسئول ارشد در نظام رئیس محترم بنیاد مستضعفان که ایشان را فردی متشرع می‌دانیم، پیش از هرگونه اظهار نظر، مستندات خود را تکمیل و مردم و مخاطبین را به اشتباه نیندازند.

اتفاق جالب دیگر درباره این مصاحبه جنجالی، حذف مصاحبه از آرشیو تلویزیون است. دو روز پس از افشاشگری‌های عجیب فتاح، تلاش برای یافتن این برنامه در سایت تلویزیون دست‌کم تا ظهر روز دوشنبه ۲۰ مرداد به نتیجه نمی‌رسد. هرچند در آرشیبو سایت دو قسمت نگاه یک وجود دارد اما با کلیک‌کردن روی هر قسمت، پاسخی که کاربران دریافت می‌کنند این است: «این محتوا در‌حال‌حاضر در دسترس نیست». البته به زبان انگلیسی است. مسئولان سایت به دلایلی که فعلاً آشکار نیست، این گفت‌وگوی تقریباً ۷۵دقیقه‌ای را برداشته‌اند تا نباید به این شیوه از جنجالی‌ترشدن ماجرای حضور فتاح در شبکه یک بکاهند. نکته عجیب اینکه همین الان می‌توان به متن کامل گفت‌وگوی فتاح در نگاه یک در سایت یوتیوب دسترسی داشت و البته نشان سایت تلویزیون را گوشه بالای سمت راست تصویر دید. این یعنی گفت‌وگو در تلویزیون بارگذاری و بعد به دلایل نامعلوم (موقت یا دائم) حذف شده است. در این میان صحبت‌های فتاح چندان به مذاق روزنامه‌های اصولگرا هم خوش نیامد. یک روز پس از پخش صحبت‌های فتاح از تلویزیون، بیشتر روزنامه‌های صبح کشور صفحه یک خود را به اظهارات رئیس بنیاد مستضعفان اختصاص دادند. اما دو روزنامه جوان و صبح نو از سخنان رئیس بنیاد مستضعفان استقبال نکردند.

رابین‌هودی نیست؛ چرا باید درآمد حاصل از فروش فلان ملک را بردارند و با آن، چند ملک دیگر بخرند؟ پس افزایش سرمایه و ایجاد ارزش افزوده چه می‌شود. شش‌وف‌کردن برای همه بد است، برای ما بدتر!